

رشد ۳ برابری صادرات فناوری اطلاعات در جهان

محسن شریعتی نیا، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

شاتا

اخیرا سازمان جهانی تجارت در گزارشی به مرور دستاوردهای موافقتنامه فناوری اطلاعات پرداخته و راه های بسط این موافقتنامه را بررسی کرده است. موافقتنامه فناوری اطلاعات با اعلامیه کنفرانس وزیران تجارت با مشارکت ۲۹ عضو در سال ۱۹۹۶ در سنگاپور شکل گرفت و از ابتدای سال ۱۹۹۷ اجرایی شد. فناوری اطلاعات نه تنها از لحاظ نقش کلیدی که در اقتصاد اطلاعاتی امروز دارد، واجد اهمیت است، بلکه بر مبنای این گزارش، تجارت این بخش نیز در ۱۵ سالی که از امضای موافقتنامه تجارت فناوری اطلاعات می گذرد به سرعت رشد کرده است. به طوریکه از سال ۱۹۹۶ تاکنون صادرات فناوری اطلاعات در جهان سه برابر شده و به ۱/۴ تریلیون دلار رسیده است. به بیان دیگر در وضعیت کنونی تجارت فناوری اطلاعات، ۹/۵ درصد از کل تجارت کالایی در جهان را تشکیل می دهد. این موافقتنامه را تاکنون ۷۴ کشور از اعضای سازمان جهانی تجارت امضا کرده اند که بیشتر آنان کشورهای در حال توسعه اند. بر مبنای داده های گزارش، کشورهای عضو این موافقتنامه ۹۷ درصد تجارت فناوری اطلاعات را در اختیار دارند.

نکته مهمی که در این گزارش می توان به آن اشاره کرد، جایگاه بازیگران مختلف در تجارت فناوری اطلاعات به عنوان پیشرفته ترین بخش اقتصاد جهانی در شرایط کنونی است. بررسی ها نشان می دهد از سال ۱۹۹۶ تا کنون جایگاه بازیگران در این عرصه به شدت تغییر کرده است. در دهه ۱۹۹۰ که دهه آغازین انقلاب اطلاعاتی بود به طور طبیعی کانون های سنتی فناوری یعنی آمریکا، اروپا و ژاپن سهم عمده ای (۶۶ درصد) از صادرات جهانی را به خود اختصاص می دادند.

در این راستا به موازاتی که فناوری اطلاعات تغییر کرده و پیچیده شده است، جایگاه بازیگران مختلف در تجارت آن نیز تغییر یافته است. آنگونه که آمارها نشان می دهد، چین به سرعت جایگزین قدرت های سنتی در این حوزه شده و در سال ۲۰۱۰، ۲۷ درصد از کل صادرات فناوری

اطلاعات در جهان را به خود اختصاص داده است. افزون بر این برخی دیگر از کشورهای آسیایی نیز قدرتهای سنتی این حوزه را به چالش کشیده‌اند.

نکته مهمی که با دقت در روند تجارت فناوری اطلاعات در ۱۵ سال اخیر می توان گفت این است که تجارت این حوزه تنها در اختیار معدودی از کشورهاست، کشورهایی که همگی از اعضای موافقتنامه فناوری اطلاعات هستند.